

MÅ SVARE: Maria Sand har fremført avhandlingen og skal forsvare den. Professor Nils Gunnar Kvamstø ved geofysisk institutt, Universitetet i Bergen, har flere spørsmål til svarene Maria har funnet. Til høyre ser vi instituttleder ved matematisk-naturvitenskapelig fakultet på Blindern, doktor Brit Lisa Skjelkvåle korrekt antrukket for anledningen.

Maria tok doktorgrad

FLATEBY/BLINDERN: Maria Sand (31) fra Flateby, bosatt i Oslo, forsvarte fredag sin doktorgradavhandling om sotpartikler i atmosfæren.

Helt korrekt var tittelen «The forcing and climate response of black carbon aerosols». Disputasen fant sted i Forskningsparken Forum på Blindern.

Høytidelig dag

Det er noe høytidelig over rammen rundt utnevnelsen av den høye akademiske benevnelsen doktor. Venner, familie, veiledere og medstudenter tar plass i salen, mens ansatte ved fakultetet disker opp med litt snacks og drikke på utsiden, klare til å ta i mot en lettet hovedperson etter at seansen er over.

Etter at tilhørerne, i Marias tilfelle mellom 50-60 personer, reiser seg for instituttleder, opponenter og hovedperson og dørene lukkes og disputasen kan starte, snakkes det kun på en-

gelsk.

– Det er like greit. Det er uttrykk jeg bruker som det ikke finnes norske ord for, forteller Maria, kleddelig antrukket i bluse og skjørt og håret pent satt opp for anledningen.

Tilfeldigheter

Tidligere på formiddagen holdt hun sin prøveforelesning om plutselig oppvarming i atmosfæren. Eller «sudden stratospheric warming»

– Tema fikk jeg utdelt for to uker siden, og det er for å vise at jeg også behersker å sette meg inn i ett nytt tema.

Det gikk veldig bra, og Maria har fått kjenne at dagsformen er bra. En halvtime igjen før det braker løs for alvor klemmer hun intervju med lokalavisa inn mellom

følgende status; Finne avhandlingen, tisse og kjøpe en Cola.

– Jeg er veldig nervøs, medgir hun.

Maria er allerede i full jobb og underviser på Blindern, men reiser også både inn- og utenlands og holder foredrag. At det ble doktorgrad mener hun er ganske tilfeldig. Etter master var hun stipendiat på institutt for geofag. Et doktorat ble ledig og hun ble tilbudt det. Det er fem år siden.

– Spesielt har det siste året, frem mot disputasen, vært spennende. Nå gleder jeg meg veldig til å bli ferdig, erklærer hun.

Var litt skolelei

Skolegangen startet på Flateby, med lærerforeldre. Hun har gått på Hauglia, Stranda og Enebakk ungdomsskole. Deretter ble det Rælingen videregående skole.

– Det var på videregående at jeg begynte å interessere meg for realfag.

Likevel var hun blitt litt skolelei og tok et friår, før hun begynte på universitetet. Siden har det gått i realfag, klima og fysikk.

– Er det noen som sier de synes dette er tungt eller sært tema?

– Jeg vet ikke det. Alle er jo

veldig opptatt av været og er heller interesserte. I meteorologi er det mye fysikk som må til for å forstå prosesser i atmosfæren, og akkurat det synes jeg er så spennende. Man behøver ikke være noe mattegeni for å drive med dette, men det krever mye hard jobbing.

– Hva består avhandlingen av?

– Fire artikler, tre publiserte og en innlevert, og en 40-50 siders introduksjon som binder disse sammen. Å få publisert artikler betyr derfor selvsagt masse.

– Hva handler selve avhandlingen om?

– Sotpartikler, som er noe man har fått øynene opp for når det gjelder klimautfordringene. CO₂ er desidert den største synderen. Den blir værende i atmosfæren lenge, 1000 år. Sotpartiklene derimot blir bare værende en ukes tid. Kutter man utslipp av de vil det derfor merkes fort.

Matlaging som klimatrussel

Bakgrunnen er kjent. Arktis smelter fortere og fortere. Sotpartikler er med på å fremskynde det hele.

– Jeg har prøvd å forstå disse sotpartiklene.

– Hva kommer de fra?

– Fra alt som brennes. I Norge

I DETALJ: Opponenten ber om svar.

kommer det mye fra vedfyring og dieslbiler og fra faking, altså flammer fra oljerigger. De klart største utslippene kommer fra Asia og mye som følge av matlaging.

– Avhandlingen er i og for seg godkjent allerede. Dette skal være en festdag, minner Maria oss og seg selv om.

Drøye to timer etter at disputasen startet, ble Maria doktor. Etter gratulasjoner og blomster på Blindern gikk turen videre til Månefisker Café for disputasmiddag.

GRO ARNEBERG THORESEN
gro.arneberg.thoresen@enebakkavis.no

Antall høyt utdannede stiger

ENEBAKK: Enebakk lå tidligere lavt på rangeringer over kommuner med høyt utdannede, men er i ferd med å heve seg på listen.

Ved Universitetet i Oslo kan de ikke se hvor dagens studenter opprinnelig kommer fra. På Statistisk sentralbyrå sine sider kan man derimot finne ut noe mer.

Økning

I 2011 hadde Enebakk kommune 227 personer med høyere utdanning (på minimum fem år), noe som var lavt i forhold til innbyggertallet. Mens 10,2 prosent av Akershus befolkning kunne vise til høyere utdanning, lå tallet for Enebakk den gang på 3,3 prosent.

I 2013 hadde tendensen snudd. Andel enbakkinger med høyere utdanning lå i fjor på 20,4 prosent. På midten av åttitallet var andelen på 10,7

prosent.

En annen måte å måle dette på er å se på andel innbyggere som kun har fullført grunnskole. I 1985 var det 47,3 prosent i Enebakk som kun hadde grunnskole. I fjor var andelen på 33,4 prosent.

GRO ARNEBERG THORESEN
gro.arneberg.thoresen@enebakkavis.no

FAKTA

Utdanningsnivå

■ 20,4 prosent av Enebakks befolkning har utdanning fra høyskole eller universitet.

■ Hver år tar over 1000 personer doktorgraden ved universiteter i Norge.

■ I Akershus har 34,4 prosent av befolkningen denne utdannelsen. Landsgjennomsnittet er 29,4 prosent.

■ Cirkatallet for Universitetet i Oslo er omlag 500 disputaser årlig.

Kilder: ssb.no, EnebakkAvis og Universitetet i Oslo.

Har du gamle bilder, historier eller annet stoff fra gamle Enebakk?

Del det med våre lesere!

Kontakt oss på tlf. 64 92 37 00, e-post: post@enebakkavis.no eller kom innon avisen i Lillestrømsveien 671, 1912 Enebakk.

Enebakk Avis

www.enebakkavis.no